

ฟัก (*Benincasa hispida* (Thunb.) Cogn.)

พันธุ์ศฝก.๓

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล	ศูนย์ฝักและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่อยู่	33 หมู่ที่ 11 ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางปะกง จังหวัดชลบุรี รหัสไปรษณีย์ 20250
โทรศัพท์	08-1940-5544

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

อันเนื่องมาจาก พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ครั้งเสด็จพระราชดำเนิน ณ ศูนย์ฝักและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2531 ความว่า “การนำพันธุ์ใหม่หรือพันธุ์ต่างประเทศต้องระวังเรื่องโรค ถ้าเกิดโรคแล้วจะเสียหายมากและขาดทุน การนำพันธุ์ต่างประเทศมาราคาสูงไม่ควรพึ่งพา” จึงเป็นที่มาในการริเริ่มปรับปรุงพันธุ์ฟักเพื่อให้ได้พันธุ์ฟักที่มีความต้านทานโรคและแมลง ให้ผลผลิตมาก ลักษณะผลสวยรสชาติดี และสามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เองในฤดูถัดไปได้ เป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตและพึ่งตนเองได้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ในปี พ.ศ. 2541 ศูนย์ฝักและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยนางทิพวรรณ สิทธิรังสรรค์ หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาวิชาการ ได้เริ่มงานวิจัยพัฒนาพันธุ์ฟักเขียวภายใต้ระบบเกษตรธรรมชาติ โดยเก็บรวบรวมพันธุ์จากเกษตรกรในพื้นที่อำเภอบ่อทอง และอำเภอบางปะกง จังหวัดชลบุรี คัดเลือกพันธุ์การคัดเลือกหมู่ (mass selection) ปลูกคัดเลือกในสภาพธรรมชาติ ปรากฏจากการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2557 ได้พันธุ์ฟักท่อนสั้น ให้ผลผลิตมาก ทนต่อโรคและแมลง และรสชาติดี จากนั้นปลูกเปรียบเทียบกับพันธุ์การค้า พบว่าฟักพันธุ์ศฝก.3 มีลักษณะบางอย่างที่ดีกว่าพันธุ์การค้า ฟักพันธุ์ศฝก.3 จึงเป็นพันธุ์ทางเลือกที่ดีสำหรับเกษตรกรพันธุ์หนึ่ง

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ฟัก ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Benincasa hispida</i> (Thunb.) Cogn. วงศ์ Cucurbitaceae พืชผัก ไม้เถาล้มลุก
ราก	รากเป็นระบบรากแก้ว (tap root system)
ต้น	ไม้เลื้อย ลำต้นยาวหลายเมตร ทรงกระบอกยาว มีขนหยาบ
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงเวียน ใบเป็นแฉก 5 – 11 แฉก ปลายใบแหลม โคนใบเว้า ขอบใบหยัก มีขนทั้ง 2 ด้าน มือเกาะออกจากซอกใบ 2 – 3 อัน

- ดอก** ดอกแยกเพศร่วมต้น (monoecious plant) ดอกเดี่ยว ออกตามซอกใบ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่บนต้นเดียวกัน ดอกเพศผู้ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ สีเขียว กลีบดอก 5 กลีบ สีเหลือง โคนเชื่อมติดกัน เกสรเพศผู้ (stamen) สีเหลือง ก้านดอกมีขน ดอกเพศเมีย กลีบเลี้ยง 5 กลีบ สีเขียว กลีบดอก 5 กลีบ สีเหลือง โคนเชื่อมติดกัน รังไข่ใต้วงกลีบ (inferior ovary) ทรงกระบอก มีขนยาวปกคลุมหนาแน่น ยอดเกสรเพศเมีย (stigma) แยกเป็น 3 แฉก ก้านดอกมีขน
- ผลและเมล็ด** ผลมีเนื้อ (fleshy fruit) แบบผลเปลือกเหนียวหรือผลแบบแตง (pepo) รูปไข่แกมขอบขนาน ยาวเฉลี่ย 25.8 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 10.1 เซนติเมตร ความหนาเนื้อหรือผนังผลหนาเฉลี่ย 2.9 เซนติเมตร ผิวมีนวล เนื้อสีขาวถึงเขียวอ่อน มีเมล็ดติดอยู่จำนวนมาก เมล็ดรูปไข่แบน ผิวเรียบ สีน้ำตาลอ่อน
- ลักษณะอื่น ๆ** มีความต้านทานโรคและแมลง

ฟักพันธุ์ศฝก.๓